

Rapport fra arbeidet i Faith and Order-kommisjonen og i den luthersk-ortodokse dialogkommisjonen v/Stephanie Dietrich

The Commission on Faith and Order is committed to continuing to reflect in the future on what it is to be the Church as we walk together on the ecumenical journey. A renewed, more relational kind of ecumenism, a commitment to that “in-between space” of spirituality and prayer, an ecclesiology rooted in baptism, and renewed passions for mission and evangelism—all of these will, significantly, make wider conversations with global Christianity much more possible and fruitful. (*What are the churches saying about the Church*, §47)

Etter to år med pandemi og lite skriftlig rapportering vil jeg nå benytte anledningen til å gi en liten tilbakemelding fra mitt arbeid i Faith and Order-kommisjonen og i den luthersk-ortodokse dialogkommisjonen.

Det har ikke vært avholdt noen fysiske møter de siste to årene. Det har allikevel blitt gjort mye arbeid, spesielt i Faith and Order sammenheng, som jeg gjerne vil dele med rådet.

Faith and Order kommisjonen

Arbeidet de siste to årene kan sammenfattes slik:

“Since 2015, the Commission has focused its work on three areas: (I) the WCC call to a Pilgrimage of Justice and Peace: its significance for the churches’ growth in fellowship; (II) the search for a common vision of the Church as a service to strengthening fellowship among the churches; and (III) towards a more comprehensive understanding of how churches understand and practice moral discernment as a service to their dialogue on controversial ethical issues.”

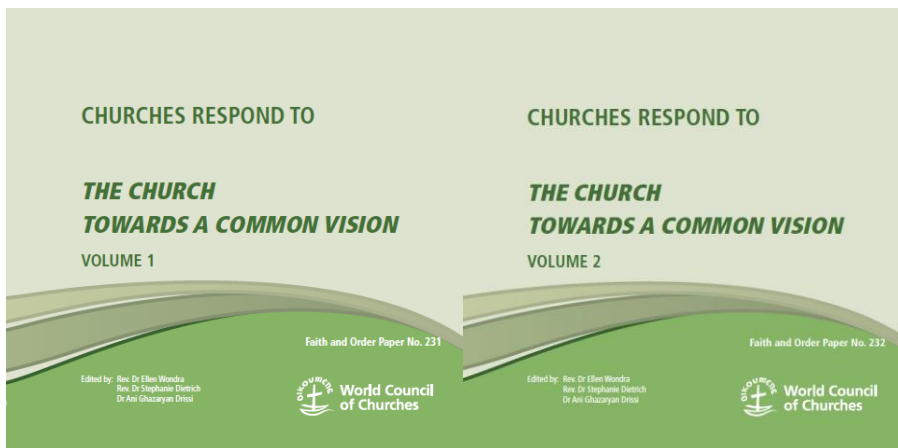
Jeg har først og fremst vært involvert i arbeidet med “(II) the search for a common vision of the Church as a service to strengthening fellowship among the churches”, med fokus på oppfølgingen av *The Church towards a common vision* (TCTCV), analysen av alle høringsvarene, samt diskusjoner rundt Faith and Orders arbeid med ekklesiologi i fremtiden, og behovet for en nyorientering.

Vi har avholdt ett digitalt møte, over flere dager for hele kommisjonen januar 2021, og skal ha et nytt digitalt møte i mars 2022. Slik kommisjonen er satt sammen og arbeider, er det vanskelig å få til en real økumenisk dialog på en digital plattform. I tillegg har tidsforskjellene gjort det relativt krevende når hele kommisjonen møtes digitalt, og møtene blir «døgnet rundt», med deltakere fra hele verden.

Arbeidet i de tre undergruppene, der medlemmene kjenner hverandre godt, har til en viss grad kunnet bli gjennomført, og har fungert bedre enn møtet med hele kommisjonen online. Det er en stor fordel når gruppene kjenner hverandre godt og ikke er større enn 6-8 medlemmer.

Tatt i betraktning hvor vanskelig økumenisk arbeid har vært under pandemien, så har kommisjonen på et vis også nytt godt av at man *ikke* har kunnet reise og møtes. – Vi har klart å slutføre atskillige publikasjoner fordi kommisjonens medlemmer og sekretariatet har hatt bedre tid til å jobbe med tekst. Blant publikasjonene jeg var involvert i, kan nevnes:

1. høringsvarene til TCTCV:

Jeg har de siste årene ledet gruppe 2 av Faith and Order-kommisjonen sammen med Father Jack Khalil fra Balamand/Libanon. Vi har arbeidet med ekklesiologi, mere spesifikt oppfølgingen av kirkenes respons til konvergensteksten *The Church Towards a Common Vision*. Vi har publisert en redigert utgave av samtlige høringsvar, utarbeidet en oppsummering av den sentrale diskusjonen som kom frem gjennom høringsprosessen (vedtatt av hele kommisjonen), samt at det om kort tid vil bli utgitt en bok med tematiske artikler, skrevet av oss i denne gruppen, på kjernetemaer som kom frem i høringsvarene.

2. Jeg anbefaler at dokumentet «What are the churches saying about the church» gjøres tilgjengelig på norsk, og diskuteres i dertil egnede fora (Teologisk nemnd, NTSF?).

Min gruppe har også arbeidet med temaer som har utkrystallisert seg i arbeidet med alle høringsvarene. Denne samlingen av «theme-papers» vil bli utgitt i løpet av våren, under tittelen: *Common Threads: Key Themes from Responses to The Church: Towards a Common Vision*

Temaene som drøftes i denne publikasjonen, og i dokumentet *What are the Churches saying about the Church?* ([Les her](#)), vil antakeligvis være retningsgivende for veien det ekklesiologiske arbeidet i kommisjonen vil ta i de kommende årene.

Resultatene blir blant annet diskutert gjennom åpne webinarer. I 2021 avholdt vi tre webinarer, der vi inviterte eksterne gjester/kommentatorer. Webinarene er tilgjengelige på KVs hjemmeside. Se [her](#) og [her](#).

Vi planlegger å videreføre denne serien av webinarer i 2022.

Alle Faith and Order dokumenter gjennom historien er for øvrig gjort tilgjengelig på nettet.

Disse kan leses [her](#).

Kommisjonens direktør, Odair Mateus Pedroso, som for øvrig går av med pensjon i løpet av 2022 (stillingen er nylig utlyst: [se her](#)), har gjort et stort og nitidig arbeid med det digitale arkivet de siste årene.

Det er muligens av interesse for rådet at vi har begynt å drøfte muligheten for en Faith and Order verdenskonferanse i 2025, i et mindre og delvis hybrid format: «**Faith and Order World Conference Nicea 2025**. The Nanjing 2019 meeting of the Commission approved the director's proposal for a world conference marking in an ecumenical and missional way the 1700th anniversary of the first ecumenical council, held in Nicea in 325 CE. A study group appointed in 2021 is now examining the most realistic and promising concept and format of a world conference in the post-Covid world. A report will be presented at the next meeting of the Commission, in March 2022.»

Siste verdenskonferanse fant sted i 1993 i Santiago de Compostela. Jubileet for Nicea i 2025, og felles datoer for påskefeiring, kan være en god anledning til å se tilbake, men ikke minst se fremover og i fellesskap prøve å stake ut nye veier for arbeidet med kristen enhet, mer enn 30 år etter den forrige konferansen.

I min Faith and Order-gruppe har vi også arbeidet med samtalen med kirker rundt hele verden, som *ikke* er med i den offisielle og tradisjonelle diskursen om ekklesiologi, som ikke har gitt svar på høringen, og som ikke nødvendigvis er medlemmer av KV eller organisert innenfor tradisjonelle kirkestrukturer langs konfesjonelle skillelinjer. Gjennom konsultasjoner har vi drøftet kjernespmå omkirking kirkeforståelsen og kirkelig enhet med disse kirkene, både i Latin-Amerika, Asia og Afrika. Resultatene fra disse konsultasjonene vil bli publisert i løpet av 2022.

Personlig refleksjon: Ved siden av de temaene som ble reist, både gjennom høringsrundene og gjennom samtalene med kirker utenfor det tradisjonelle «Faith and Order fellesskapet», er det åpenbart et behov for å finne nye veier og søke nye møtepunkter i arbeidet med teologi og kirkelig enhet. Kirken – og ikke minst verden! – trenger en kristen tilstedeværelse og innsats som ikke er preget av interne stridigheter, men av gjensidig tillit og bevisstheten om at vi – fordi vi deler en grunnleggende felles tro på en treenig Gud – kan og skal stå sammen i tro og håp og innsats for verden, og for et skaperverk som lider på så mange plan. Denne enheten handler om langt mer enn finurlige teologiske tekster – samtidig som det er viktig at samtalen om det vi tror på fortsetter, også som teologisk diskurs.

Det er også tydelig at det finnes et slags «mellomrom», mellom den tradisjonelle økumeniske dialogen omkring dogmatiske spørsmål og det konkrete samarbeidet i samfunn og verden, der kirkene kan finne nye felles møtepunkter. Det er ikke bare «praktisk samarbeid», «Life and Work», eller «Faith and Order», men fellesskap på kryss av dogmatiske skillelinjer, vel vitende om at de finnes, og at vi må fortsette å snakke sammen for å forstå hverandre bedre og samhandle bedre.

Kirkens enhet lar seg ikke bare diskutere som et økumenisk mål, men den er også nødvendig som vitnesbyrd overfor verden, for troverdigheten i et kristent budskap, og som grunnlag for samarbeid med andre religiøse og ikke-religiøse aktører i samfunnet og verden.

I dokumentet *“What are the churches saying about the Church”*, beskrives dette slik:

There is now something of a change of emphasis in how visible unity might be imagined. More churches than ever before speak of unity becoming visible through common mission, expressed in terms of speaking together for justice and peace, or acting together in service to the world. This is sometimes presented as an alternative to visible unity as organic union, or visible unity understood as a being only about doctrinal agreement. However, in naming common witness and service as visible signs of unity, many churches today are echoing what has always, from the beginnings of the ecumenical movement, been recognized as one of the visible signs of unity. It is clearly vital for future conversations that this focus on mission and on speaking and acting together for justice and peace is recognized, affirmed, and honoured as a truly visible sign of the unity that Christ brings. (§11)

Tekstene/publikasjonene jeg har vist til, prøver å stake ut noe av denne kursen, og Faith and Order-kommisjonen, (på tross av til tider store spenninger innad i kommisjonen, ikke minst mellom ortodokse representanter, og mellom dem og representanter for kirker som fikk sin identitet avgjørende påvirket gjennom reformasjonen), vil fortsatt spille en viktig rolle i dette arbeidet, om enn kanskje under noe endrede fortegn.

Den luthersk-ortodokse dialogkommisjonen

Kommisjonen har vært på «sparebluss» en god stund, og enda mer gjennom pandemien. Vi hadde et online-møte våren 2021, der vi så på pandemien i våre forskjellige kontekster. Jeg la frem noen teser for en «pandemiteologi» fra et luthersk teologisk perspektiv. Disse kan deles med rådet, om ønskelig.

Temaet for den nye/innværende perioden er pneumatologi – Den Hellige Ånds virke i kirken og verden. Det var planlagt et møte i februar i år, som nå er utsatt på ubestemt tid på grunn av pandemien.

Jeg antar at dette arbeidet ikke er høyt prioritert, verken fra den ortodokse siden (Konstantinopel), eller fra den lutherske siden. I og med at KV planlegger generalforsamling i år med alle de kjente hindringene, og LVF også planlegger GF samt er i et lederskifte, er det forståelig at denne kommisjonen er satt litt på vent. Som en av mine ortodokse venner fra kommisjonen sa: «Dette har vi vært uenige om i 1000 år. Det må jo ta litt tid å bli enige nå?»

Bilateral dialog med de ortodokse kirkene har vært og vil nok antakeligvis alltid være vanskelig. Jeg har mange ganger lurt på om det er verdt å bruke så mye energi, tid og penger på dette, men har konkludert med at det ikke finnes noe alternativ til dialog. Vi må fortsette, selv om vi vet at det er ekstremt vanskelig – og kanskje nettopp på grunn av det?

Skulle rådet ha spørsmål, står jeg selvfølgelig til disposisjon.

Oslo, 31.1.2022

Stephanie Dietrich